



תורה שיבכתב

הפצת ועידוד לימוד התורה הקדושה עם פירוש רש"י



י"ל לזיכוי רבבות אלפי ישראל ע"י קרן תר"ג
לטובת נשמת הרבני הנגיד הנכבד הרה"ח ר' אריה (לייבל) בהרה"ח ר' יונה רובין ז"ל



פרשת קרח | סיון תשפ"ד | גיליון כ"ו

שבת של תורה לשולחן השבת פנינה שבועית

לא פשוט לחשב חשבון פשוט

את הפסוק (משלי יד, א) חֲכָמוֹת נָשִׁים בְּנֵתָה בֵּיתָה, דרשו בגמרא (סנהדרין קי.) על אשתו של און בן פלת שהצילה את בעלה ממחלוקת קרח. כפי שמסופר שם (קט:): שהיא אמרה לו: מה איכפת לך מי יהיה המנהיג וראש העדה, קרח או משה? בכל מקרה אתה תהיה רק תלמיד, ולמה לך להתערב? ואכן, לאחר שהוא נרדם, היא התיישבה על פתח האהל וסתר שערותיה, וכשבאו עדת קרח לקרוא לבעלה וראו אותה בחוסר צניעות, חזרו לאחוריהם.

שאל הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל: הלא היא אמרה כאן דברים פשוטים מאד, שבכל מקרה הוא לא יהיה המנהיג, וגם אם קרח יעמוד בראש הרי און בן פלת לא ירוויח מכך מאומה, ומה היא אפוא החכמה הגדולה בדברים אלו עד ששלמה המלך מצביע על כך כ'חכמות נשים'!?

אלא, השיב רבי חיים תירוץ מאלף: לדאבונו, רואים אנו אנשים שבחיי היום-יום הם חכמים ופיקחים מאד, אבל בשעת מחלוקת הם מאבדים את חכמתם, ומתנהלים בחוסר היגיון מוחלט; תאוות הניצחון ואש הנקמה מעבירה אותם על דעתם עד שאינם מסוגלים לעצור לרגע ולשאול את עצמם שאלה פשוטה: מה ירוויחו מכל הסיפור?

הוא אומר, אדם שלמרות כל סערת ואש המחלוקת מסוגלת להישאר ביישוב הדעת, שיכול גם בשעה זו להיוותר עם הראש על הכתפיים, לחשב חשבון פשוט ברמה של אחד ועוד אחד שווה שתיים, לא לאבד את שיקול הדעת, ולחשב את החישוב הפשוט שבכל מקרה הוא לא ירוויח מאומה מכל המחלוקת, אכן זו חכמה גדולה עד מאד!

מטלטל ונוקב תהומות!

חיים של תורה מעלת חשיבות לימוד חומש ורש"י

כל מיני מתיקות שבועלם

"מרן הרב מבריסק זיע"א היה אומר שבלימוד פירוש רש"י הקדוש על החומש, הוא מרגיש את כל מיני המתקנות שבועלם. ואם הוא הרגיש כך, כנראה שגם אנו מסוגלים להרגיש לפחות משהו מזה".

(מרן המשגיח הגה"צ רבי דב יפה זצ"ל)

שערי תורה מבט מסכם ומביא לפרשת השבוע

מה בפרשה:

פרשת קרח עוסקת במרד של קרח ועדתו מול משה ואהרן, שהסתיים בבליעתם באדמה ובשריפה באש, מחתות המתים נלקחים כציפוי למזבח, שקדים פורחים על המקל של אהרן במטרה למנוע ערעור על מעמדו - ובסיום הפרשה - רשימת המתנות הניתנות לכהנים וללוויים

מחלוקת קרח • עצירת המניפה בקטורת • פריחת המטה • שמירת המקדש • מתנות כהונה ותרומת מעשר

א. מחלוקת קרח ועדתו

קרח ועדתו, בהם 250 ראשי סנהדראות, מתלוננים על כהונת אהרן ומינוי אליצפן לנשיא. כשדתו ואבירים מסרבים לבקשת משה לבוא אליו לפייסם, מתפלל משה אל ה' שלא יקבל את קורבנם.

משה מצווה לקרח ועדתו להכין את הקטורת למחר, ומי שיישאר בחיים הוא יהיה הכהן, ובכל אותו הלילה מקהיל קרח את העדה בדברי ליצנות.

ב. הענשים לעדת קורח

משה ואהרן מתפללים אל ה' שלא יכלה את כל העדה, רק את החוטאים. האדמה פותחת פה ובולעת את עדת קרח, ואש שורפת את 250 מקריבי הקטורת.

ג. ציפוי למזבח

אלעזר הכהן מצטווה לעשות ציפוי למזבח מהמחנות של מקריבי הקטורת, למשמרת לדורות שלא יעשו כמעשי עדת קורח.

ד. עצירת המניפה בקטורת

כשהעם מתלונן על משה ואהרן שגרמו למות מקריבי הקטורת, מתחילה מגיפה בעם. משה מצווה לאהרן להוליך קטורת בין החיים והמתים, ואכן אהרן עוצר את מלאך המוות והמגיפה נעצרת.

ה. פריחת מטה אהרן

נשיאי כל השבטים הניחו מקל עץ בקודש הקדשים, כך גם עשה אהרן הכהן. למחרת,

במטה אהרן בלבבו פרחים וגדלו שקדים, כסימן להשקיט את תלונות בני ישראל עליו. משה הצטווה להניח למשמרת את מטה אהרן בתוך קדש הקדשים.

ו. שמירת המקדש

הכהנים והלוויים מצווים לשמור על המקדש, שלא יקרב זר לשם.

ז. כ"ד מתנות כהונה

בפרשה נלמד על כ"ד המתנות השונות שיש לתת לכהנים.

ח. מעשר ותרומת מעשר

'מעשר ראשון' ניתן ללוויים, והם מחויבים להפריש מהמעשרות 'תרומת מעשר' לכהנים.

מבט על פרשת חוקת הבעל"ט:

נושאי הפרשה: פרה אדומה • מיתת מרים • מי מריבה • סירוב המעבר בארץ אדום • מיתת אהרן הכהן • מלחמת הכנעני • נחש הנחושת • ניסי נחל ארנון • שירת הבאר • מלחמת סיחון

מה בפרשה: בפרשת חוקת נלמד על דיני פרה אדומה וטומאת מת. כמו כן נלמד על חטא מי מריבה בהכאת הבאר, וכן על הנחשים השרפים שנסכו את המתלוננים. גם נלמד על מיתת מרים ואהרן. בהמשך הפרשה מסופר על סירוב מלך אדום לתת לישראל לעבור בארצו. לאחר מכן מסופר על הניסים בנחל ארנון והשירה על הבאר. ולקראת סיום - המלחמה עם העמלקים שדיברו כמו כנענים, והמלחמה עם סיחון ועוג וכיבוש ארצם.

ברכת התורה

בשם רבבות אלפי לומדי ונבחני תורה שבכתב משגרים אנו ברכת מזלא טבא מעומקא דליבאי, קדם ידידנו הנכבד והדגול, איש החסד וכביר המעש, תורה וגדולה מאוחדים על שולחנו, רחים ומוקיר רבנו ותלמידיהו ויהו נופאי צורבא מדרבנו, ה"ה

הרה"ג ר' אברהם יודא שלום הכהן שווארטץ שליט"א

מראשי המפעל העולמי תורה שבכתב

לרגל השמחה הרבתית השרויה במעוננו

עם הולדת נכדו בכורו והכנסתו בבריתו של אע"ה
במזל טוב וסימן טוב ובשעה טובה ומוצלחת

יהא רעוא קדם נותן התורה ברוך הוא, כי יזכו לראות ולרוות ממנו ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה, בבריות נופא ונחורא מעליא, ויזכו לכל הברכות האמורות בספר תורת משה, אכ"ה.

המשיכו להציע ולהשפיע!

מאות הצעות, רעיונות, בקשות ופניות התקבלו במערכת בשבוע העעל"ט

זה הזמן להמשיך לסייע לנו

בעבודת הקודש בהצעת רעיונות

לקראת הרחבת והוספת מדורים בגליונינו

ולקראת הו"ל גיליון מורחב

ליומא דהילולא של רש"י הק'

הצעות ופניות ניתן להעביר

בכל פלטפורמות הפניות למערכת

בדרך התורה

הפרשה ולקחה מאוצרם של גדולי הדורות

אותה במהלך הנסיעה, והסביר: 'הרי אני נוסע לעתים תכופות מעיר לעיר ומכפר לכפר להפיץ תורה, ובכל מקום אליו אני מגיע חולקים לי כבוד רב ועצום, רבים נדחקו סביבי לנשק את ידי ואת שיפולי גלימתי, מבקשים ברכות ומריעים בתרועות כבוד, לכן אני רוצה במהלך הנסיעה להקדים ולהכין את עצמי, לשנן שוב ושוב "הבל הבלים הכל הבל", לזכור שכל הכבוד המדומה הזה הוא הבל הבלים, ואין בו ממש'.

הנרלה מדאורייתא

וְאֵת אֲשֶׁר יִבְחַר בּוֹ יִקְרִיב אֵלָיו (במדבר טו, ה)

תקופה קצרה לאחר שוך שואת אירופה, הגיע הרה"ק בעל ה'שפע חיים' מצאנו זי"ע לבקר במחנה פליטים בקרבת העיר מינכן בגרמניה, ובידו הפתעה מרעישה: ארבע חבילות של חוטי ציצית כשרים למהדרין!

כמאה וחמשים יהודים הסתערו לעברו, כל אחד ביקש לזכות במצוה, אבל לא היו יותר מארבע חבילות. מה עושים? הציע הרבי שתיערך הגרלה ביניהם, מי שיעלה בגורל יזכה בציצית. כולם הסכימו להצעה זו, אך לפתע התייצב מול הרבי בחור צעיר, מנדל פשיטיק שמו, מפרחי חסידי גור בלודו, וטען: יש לי זכות קדימה! מגיע לי לקבל חבילת ציצית בלא שום הגרלה!

'למה אתה חושב שהדם שלך סמוק טפי משל אחרים?' שאל הרבי בחיוך. 'אכן כן' השיב החבור, ותוך כדי דיבור תפס בחולצתו, פרס אותה לאורכה משני הצדדים, ואמר 'הלא הנני לבוש כעת בגד בן ארבע כנפות שמחויב בציצית מדאורייתא! אף אחד מהנוכחים כאן אינו מחויב בציצית מדאורייתא כמוני!' סימני התרגשות עזה ניכרו בפני הרבי מההברקה המלבבת של היתום הצעיר, אולם קשתה עליו ההכרעה אם להיעתר לו, הלא כבר הוחלט פה בהסכמת כולם לערוך הגרלה.

נענה הרבי ואמר לו: נערוך הגרלה, ואם אכן כוונתך צרופה לשם שמים - בטוח אני שתזכה בגורל! המתח בקרב הציבור גבר ועלה מי יזכה בציצית. ניגשו לעריכת ההגרלה, כל אחד קיווה להיות בין הזוכה המאושר, ברם השמחה וההתרגשות הציפו את כולם ממש ברגע שנשמע קול הכרוז: "מנדל פשיטיק זכה בגורל!"

גורל הנרי"א

וַיִּקְהָלוּ עַל מִשְׁחָה (במדבר טו, ג)

זמן קצר לאחר פטירת מרן הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל נתקף יהודי מתושבי ארץ ישראל בכאבי ראש נוראיים אשר אף רופא לא יכול היה להביא להם מזור. אחד מגדולי הרבנים אמר לו שיש להפיל 'גורל הגר"א' אולי באמצעותו ימצא האיש את המקור האמיתי לסבלו.

לאחר שהופל הפור עלה בגורל הפסוק "ומדוע לא יראתם לדבר בעבדי במשח" (במדבר יב, ח). במבט ראשון לא אמרו המילים דבר לאיש, אך אז, לפתע היכה בו הפסוק כמכת ברק, הוא נזכר שהוא היה שם בין ההמונים אשר גדשו את רחובות ירושלים ביום ההלוויה של רבי משה פיינשטיין, ויום שושן פורים בירושלים היה זה. הוא הוטרד משורת ההספדים הארוכה, והוא הביע את תלונתו לעומדים סביבו שאין זה צודק שהלווייתו של אדם, חשוב ככל שיהיה, תפגום בשמחת הפורים של מאות ואלפי אנשים. כעת הכל ברור, הדיבורים של חוסר כבוד על גדול בתורה, הם הסיבה לכאבי הראש.

אמר לו הרב שהפתרון היחיד הוא לכנס עשרה אנשים ליד הקבר של רבי משה פיינשטיין, ובנוכחותם לבקש מחילה על דיבורים אלו. עשה האיש כך, אסף מניין ויחד עלו לקברו של ר' משה בהר המנוחות שם ביקש מחילה על דבריו, ותוך זמן קצר - כאבי הראש חלפו!

הקלטה נורלית

וְאֶהְרֶן מִזֶּה הוּא (במדבר טו, יא)

ביום מן הימים ביקש מרן הגאון הגדול רבי עובדיה יוסף זצ"ל מבני ביתו שישגו לו מכשיר הקלטה כי הוא רוצה להקליט את עצמו. הדבר היה לפלא בעיני הגבאים ובני הבית, אך הם מיהרו למלא את בקשתו. כשהובא מכשיר ההקלטה החל הרב עובדיה להקליט את עצמו קורא בקול נעים ומעורר את מגילת קהלת ובעיקר את הפסוק "הבל הבלים אמר קהלת הבל הבלים הכל הבל". ויהי לפלא.

בנסיעה הקרובה שיצא הרב עובדיה לדרך התבררה סיבת ההקלטה. הרב לקח עמו את הקלטת וביקש מהנהג להשמיע

משמרת תרומותי

מהפסוק בפרשת השבוע 'ואני הנה נתתי לכם את משמרת תרומותי' דרשו חכמים את החיוב לשמור את התרומה בטוהרה, ואף להשתדל שלא יפלו מים על התרומה כדי שלא תהיה ראויה לקבל טומאה. כמו כן יש להיזהר שלא להסירה דעת מהשמירה על התרומה שלא תיטמא.

מן הרעה על היפה

המפריש תרומה, או תרומת-מעשר, עליו לבחור את החלק היפה והמובחר ביותר עבור התרומה שנאמר 'בהרימכם את חלבו'. אבל בדיעבד אם הפריש מן הרעה על היפה תרומתו תרומה, והמקור לכך, שהרי התורה מזהירה שאם לא תרימו מן המובחר - תשארו עליו חטא, ואם לא לא היתה תרומתו תרומה לא היה בכך שום חטא.

פרח וניץ בוסר וחנטה

כשפירות גדלים על האילן הם עוברים מספר שלבים. בשלב ראשון מלבלבים פרחים על האילן. בשלב שני הפרחים נופלים ואז מתחיל שלב ה'חנטה' בו נראים פירות קטנים הנקראים 'ניץ' (ובלשון הפסוק ויצץ ציץ). לאחר מכן נעשה הפרי קצת גדול יותר ונקרא בשם 'בוסר', עד לשלב הסופי עם הבשלת הפרי.

ברית מלח

ה' כרת ברית עם הכהנים לתת להם לדורות את מתנות הכהונה, ברית זו היא ברית נצחית ועל שם כך נקרא הברית 'ברית מלח' - כשם שהמלח אינו מתקלקל לעולם, כך הברית על מתנות הכהונה קיימת לעולם.

למשחה

מהפסוק בפרשת השבוע, בכ"ד מתנות הכהונה, לָךְ נְתַתִּים לְמִשְׁחָה, שהתרגום מפרש - לגדולה, דרשו חז"ל שהקרבנות נאכלים כדרך שמלכים אוכלים, בדרך כבוד ושמחה, צלי בחרדל, על השובע ולא בדרך רעבתנות.

גזברים ואמרכלים

בבית המקדש היו 'גזברים' - ממונים ואחראים על האוצרות והמחסנים בבית המקדש בהם היו מונחים בגדי הכהונה, הקרבנות, כספי המקדש, וכו'. בנוסף היו גם 'אמרכלים', [אמרכל - מילה המשולבת משתי מילים "אמר כל"], שהיו ממונים לומר כל דבר ולצוות לכל איש במקדש מה עליו לעשות.

אמרות חכמה ופניני שפר מגדולי הדורות על פרשת השבוע

חכמת התורה

שמח המחבר מאוד שעל פי המהלך שלו אפשר לפרש היטב את רש"י. אך הרבי המשיך ואמר: אם כל הכוונה של קרח במחלוקת היתה רק בשביל הסיבה שאתה כוונת בספרך, באמת אין לך שטות גדולה מזו...

ופדויו מבין חדש תפדה (יח, טז)

סיפר הרה"ק רבי חנוך העניך כהן מאלכסנדר זי"ע, שפעם הזמין אותו עם-הארץ לשמש ככהן בפדיון בנו בכורו. כשפתח האב ואמר הנוסח 'זה בני בכורי פטר רחם', טעה בלשונו בבערותו ואמר 'זה בני בכודי פאטער רחום וחנוך'.

שאלו הרבי: מילא מה שהחלפת בכורי בכבודי - ניחא. גם מה שאמרתי פאטער ('אבא' באידיש) במקום פטר - גם מובן. גם מה שאמרת רחום - אפשר להבין שהחלפת רחם ברחום. אבל איך הגיע לכאן 'וחנוך'...? ענה האב: מה השאלה? אם הוא רחום הוא ממילא גם חנוך... כשסיפר הרה"ק מאלכסנדר מעשה זה היה מעורר בכך מליצת יושר על ישראל ואומר כלפי שמים: אם הוא רחום אזי הוא גם חנוך.

ותבלע אתם ואת פתיכם ואת כל האדם אשר לקרח ואת כל הרכוש (טז, לב)

קרח נבלע עם כל הרכוש, ומה הוא עושה שם מתחת לפני האדמה עם כל העושר הגדול שנמצא איתו? בדרך צחות מובא בספר שלמי-חיים: לצערנו אנו רואים שבכל מחלוקת המתעוררת במשך הדורות יש שפע של כסף להבעיר את השטח, מהיכן כל הכסף הזה? אלא שבכל מחלוקת בכלל ישראל שולח קרח סכומי כסף גדולים מתוך אוצרותיו הנמצאים עמו באדמה, במטרה להמשיך ולהבעיר את המחלוקת.

ויקח קרח (טז, א) וקרח שפקח היה מה ראה לשטות זה (רש"י טז, ז)

יהודי אחד חיבר ספר על התורה והביאו אל הרה"ק בעל ה'דברי חיים' מצאנו זי"ע במטרה לקבל הסכמה. עיין הרבי בספר וראה שהמחבר מסביר מה הייתה כוונת קורח במחלוקתו עם משה ובינו. נענה הרבי ואמר לו: לפי הפירוש שלך יובנו דברי רש"י 'וקורח שפיקח היה מה ראה לשטות זה'.

פולמוס אודות חידוש ה'סמיכה'

לחדש הסמיכה, ובהכרח שאי אפשר לחדש הסמיכה.

קונטרסים וספרים

חריף וסוער ביותר היה פולמוס זה; נשתברו קולמוסים ונשפכו נהרות דיו, איגרות ארוכות נשלחו הנה והנה. מהר"י בי רב ומהר"ב פרסמו קונטרסים שלמים בעניין, גם חכמי חו"ל נקטו עמדה במחלוקת הגדולה, הלא הם כתובים בשו"ת של ר"י בירב ב"קונטרס החכם", ובשו"ת מהר"ב ח" ב"קונטרס הסמיכה".

סמיכת חכמים נוספים

לאחר תקופה עמד מהר"י בר רב וסמך עוד ארבע חכמים מחכמי צפת, כדי להמשיך הלאה את שלשלת הסמיכה.

לגבי שניים מהם ברור מי היו הלא הם: מרן הבית יוסף, ורבי משה מטראני המב"ט, אך לגבי השניים האחרים הדעות חלוקות, יש אומרים שהם היו: רבי אברהם שלום, ורבי ישראל די קוריאלי. ויש מזכירים את שמם של רבי יוסף סאגייש או של הרמ"ק (אך הוא היה אז רק בן ט"ז שנים בלבד).

במשך עשרות השנים הבאות, המשיכו ארבעת הנסמכים הללו וסמכו חכמים נוספים, הלא הם: רבי משה גלאנטי (מהר"ם גלאנטי הזקן); רבי משה אלשיך; רבי חיים ויטאל; רבי אלעזר אזכרי בעל ספר חרדים; רבי משה בירב (בנו של ר"י בירב); רבי יעקב אבולעפיה; רבי חייא הרופא; רבי יום טוב צהלון (המהריט"ץ), ועוד.

סוף דבר

בסוף מעשה, מהר"י בי-רב העמוד המרכזי של מחדשי הסמיכה נפטר לאחר שלוש שנים, ולא הספיק לבסס את הסמיכה, עד כי רפו ידי התומכים בחידוש הסמיכה והיא השתקעה ועברה מן העולם.

ל'סמוך', והוא אף יכול לסמוך את הבאים אחריו.

הפולמוס לפני 500 שנה

לפני קרוב ל-500 שנה, כאלף שנה מאז פסקה הסמיכה בישראל, התעורר פולמוס גדול כאשר ראש החכמים בצפת, הגאון מהר"י בי-רב, רצה לחדש את הסמיכה. בשנת רח"צ כינס מושב בית דין של 25 דיינים שהסמיכו את מהר"י בירב, ואף שלחו את "כתב הסמיכה" לחכמי ירושלים כדי שיצטרפו עמהם.

מטרתו בחידוש הסמיכה הייתה כדי שבית הדין יכול לדון דיני קנסות וכדו', וכן כהכנה לסנהדרין לקראת ביאת המשיח. כמו כן רצה שבית הדין יתן עונשי מלקות לאנוסי ספרד שנאלצו לעבור עבירות של איסורי כרת, וכשיקבלו מלקות יפטרו מעונש הכרת.

התנגדות המהר"ב"ח וחכמי ירושלים

באותה עת שימש כרבה של ירושלים הגאון רבי לוי בן חביב, המהר"ב"ח, שהתנגד בחריפות רבה לחידוש הסמיכה, ואלו היו חלק מנימוקיו:

- א. אין חכמי צפת לבדם יכולים לחדש את הסמיכה ללא הסכמת כל חכמי ארץ ישראל.
- ב. ראוי שחידוש הסמיכה ייעשה דווקא בירושלים מקום הסנהדרין.
- ג. הרמב"ם לא הכריע בספק אם בימינו אפשר לחדש את הסמיכה.
- ד. בית הדין לא יכול להלקות את אנוסי ספרד, כיון שלא היתה התראה.
- ה. אם תתחדש הסמיכה יחויבו לקדש החודש לפי הראייה ולא לפי חשבון הלוח, ומי יודע להיכן יגיעו הדברים.
- ו. במשך כל הדורות לא היה אף אחד שעלה בדעתו רעיון

בפרשת השבוע למדים אנו על הניסיון של עדת קרח לערער על סמכותו של משה רבנו, ודרישתם לקבל תפקיד בהנהגה בטענת 'כל העדה כולם קדושים', והסוף המר - ידוע.

להלן נעסוק בפולמוס שהתעורר בנוגע לסמכותם של חכמי ודייני ישראל הנמשכת עד משה רבינו. כידוע, אחד מיסודות מסירת התורה מדור דור הוא - 'הסמיכה', דהיינו שיקבל החכם 'סמיכה' מחכם שלפניו שיסמך אותו שהוא ראוי לדון. בית דין שאין לו סמיכה אין לו כוח ורשות לדון בחלק מהדינים, כגון דיני קנסות.

כך נמשכה מסורת הסמיכה שנות דור עד משה רבינו, כדברי הרמב"ם (סנהדרין ד, א): "אחד בית דין הגדול ואחד סנהדרין קטנה או בית דין של שלשה, צריך שיהיה אחד מהן סמוך מפי הסמוך, ומשה רבינו סמך יהושע ביד שנאמר ויסמוך את ידיו עליו ויצוהו, וכן השבעים וקנים משה רבינו סמכם ושרתה עליהן שכינה, ואותן הזקנים סמכו לאחרים ואחרים לאחרים, ונמצאו הסמוכין איש מפי איש עד בית דינו של יהושע, ועד בית דינו של משה רבינו".

קטיעת המסורת

שלשלת הסמיכה נמשכה בישראל דורות רבים, אבל בצוק העיתים הלכה והתמעטה עד שהתבטלה לגמרי בתקופת האמוראים, או בתקופה מאוחרת יותר, כאשר היישוב בארץ ישראל הידלדל, ולא ניתן היה עוד לסמוך, מכיון שאין סומכים אלא בארץ ישראל.

חידוש הסמיכה

הרמב"ם מחדש (הל' סנהדרין ד, יא; פירוש המשניות סנהדרין א, ג) שגם לאחר שנקטעה שלשלת מסורת הסמיכה, אם תהיה הסכמה מכל חכמי ארץ ישראל למנות איש אחד לראש ישיבה, יתכן ואיש זה נחשב

רוצים להעמיק ולהרחיב אודות פולמוס זה? יש לכם הערות והוספות? שלחו לנו ל gt5025002018@gmail.com ונשתדל בס"ד להביא את הפנים המובחרים של לומדי התורה

אוצר התורה

ירלום מתוך הפרשה

תורה והלכה

נושאים הלכתיים מתוך הפרשה

תינוק שנמסר לאימוץ – מי מקיים בו מצות פדיון הבן?

טס על הצואר

מעניין לציין מה שכתב הרמ"א (שם) בשם המהרי"ל, שבמקרה כזה יש לעשות טס של כסף ולחרוט עליו שילד זה הוא בכור המחוייב בפדיון, ולתלות הטס על צוואר הילד באופן קבוע, כדי שכשיגדל יידע שהוא מחוייב בפדיון.

האם בית דין יכולים לפדותו?

לעומת זאת, ישנם פוסקים אחרים הסוברים שבית-דין יכולים לפדות את הילד בעודו תינוק, למרות שהם אינם מחוייבים בדבר (ש"ך שם סק"א), ולכן יכולים ההורים המאמצים לפדות את הילד בשליחות בית דין.

לפדות פעמיים

הוראה אחרת נקטו כמה אחרונים (חתם סופר, סי' רצ"ה, ועוד) לפדות את הילד פעמיים בלי ברכה, פעם אחת יפדוהו בית דין או המאמצים בקטנותו, ויניחו לו טס על צווארו לזכור שעדיין מחוייב הוא בפדיון, וכשיגדיל יפדה הגער את עצמו פעם נוספת בלי ברכה.

בפרשת השבוע אנו לומדים על כ"ד מתנות הכהונה, ביניהם גם חמשת שקלים של פדיון הבן, כמו שנאמר (במדבר יח, טז) וּפְדִיּוֹן מִן הַדָּשׁ תִּפְדֶּה בְּעֶרְכָּךְ כֶּסֶף חֲמִשָּׁת שְׁקָלִים בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ עֶשְׂרִים גֶּרָה הוּא.

שאלה מרתקת הועלתה על שולחנם של הפוסקים, מה דינו של תינוק שנמסר לאימוץ ימים אחיים לאחר לידתו. לההורים המאמצים לא נמסר מידע מי הם הוריו של התינוק, אך ידוע להם בוודאות שמדובר בתינוק בכור פטר רחם המחוייב בפדיון הבן. נשאלת השאלה, כיצד מקיימים בתינוק זה את מצות פדיון הבן?

פדיון-הבן ביום הבר מצוה

יש מהפוסקים שנקטו (ראה במובא בספר אוצר פדיון הבן; ברכת בני) להמתין עד שהילד יגדל ויהיה בן י"ג שנה, וביום הבר מצוות שלו יפדה הילד את עצמו. זאת בהתאם לנפסק בהלכה (קידושין כט. י"ד סי' ש"ה, טו) שבמקרה והאב לא פדה את בנו, הבן מחויב לפדות עצמו כשיגדיל.

סודם - גם אם יסבירו את המחלוקת בסודות ורזין דרזין, מוותר אני על כל הסודות ובלבד שלא תהיה מחלוקת.

(הרה"ק רבי יחזקאל מאקאמיר זי"ע)

ואהרן מה הוא פי תלינו עלינו (טז, יא)
וכי יש לכם כלל מושג זעיר ביותר בגדלותו של אהרן, אהרן מה הוא, שהנכם מעינים לחלוק עליו.

(הרה"ק רבי מנחם מנדל מאקצק זי"ע)

וכל ישאל אשר סביבתיהם נסו לקלם (טז, לד)

להיכן בורח יהודי? - לקולם, אל התפילה

(הרה"ק רבי הענין מאלכסנדר זי"ע)

בקר יודע ה' את אשר לו (טז, ה)

לפי צורת ההשקמה בבוקר, ניתן לעמוד על מצבו הרוחני של היהודי. (הרה"ק רבי שמואל מסלונים זי"ע)

ואהרן מה הוא פי תלינו עלינו (טז, יא)
אדם ניכר בכוסו בכיסו ובכעסו. את אהרן לא היה אפשר לבחון בכוסו, כי כהן אסור בשתיית יין. בכיסו גם לא היה נבחן כי במדבר לא היה אלא מן. נותר רק המבחן של כעסו, ואהרן מה הוא? זאת תדעו - כי תלינו עליו, ותראו שאינו כועס.

(הרה"ק רבי מאיר אריק זי"ע)

ויקח קרח (טז, א) וקרח שפקה היה מה ראה לשטות זה (רש"י)
מה ראה לשטות זו להיות פיקח, כי לא טוב לאדם להיות יותר מדי פיקח.

(חידושי הרי"ם)

בן יצהר בן קהת בן לוי (טז, א)
לא הזכיר בן יעקב שבקש רחמים על עצמו שלא יזכר שמו על מחלוקתם, שנאמר בסודם על תבוא נפשי ובקהלם אל תחד כבודי (רש"י)

אהבת תורה

פרי עטם של לומדי תורה שבכתב מרחבי תבל

המורפך בבית הכנסת - ביזכותכם!

מדין על תמנע טוב מבעליו אני כותב לכם שורות אלו בשמחה רבתנית:

כמי שזוכה בשנים האחרונות לשמש כגבאי בבית מדרש מרכזי וחשוב בירושלים, זוכה אני ככל ערב להישאר עד שעת לילה מאוחרת לצורך עבודת הקודש של איסוף הספרים המרובים שהלומדים שכחו להחזיר לארונות. מדובר בעבודה מפורכת ומייגעת, בעיקר בהתחשב בעובדה שמדובר בשעות לילה כשמאחורי יום ארוך של עבודה, אבל אני מקפיד שלא לחזור לביתי עד שאחרון הספרים מוחזר למקומו, גם אם לפעמים זה נמשך למעלה משעה.

כך היה עד לפני כמה שבועות. בגיליון 'תורה שבכתב' של פרשת בהר - המופץ כל שבוע בבית מדרשינו - הופיע במדור 'תורה והלכה' נידון הלכתי תחת הכותרת "האם שייך האיסור של 'לא תרדה בו בפרך' בגבאי בית הכנסת?", במדור הובאו דעות הפוסקים שגם בימינו יש איסור זה מדאורייתא למי שאינו מחזיר הספרים לארון

ומטריח את גביא בית הכנסת, ולכל הדעות יש בכך משום חוסר מידות מתקנות.

ציילמתי בצילום מוגדל את המדור הזה מתוך העלון, ותליתי את הצילום בשלשלת לוחות המודעות של בית הכנסת. וראו זה פלא! הדברים זעזעו את לב המתפללים והלומדים, ומאז, מיום ליום, החל לצנוח מספר הספרים הנשארים על השולחנות עד לאפס, היו ימים שלא מצאתי אפילו ספר אחד על השולחן! ולכל היותר מספר ספרים בודדים שנשארו בשוגג, וכעבור דקות בודדות של ליקוט הספרים סיימתי את מלאכתי.

מעבר לכך שנוכחתי לראות את השפעתו העצומה של גליונכם המשובה, ראיתי כאן דוגמא מוחשית של 'ללמוד על מנת לקיים!' ראיתי את תפארתם של כלל ישראל, שכאשר רק פותחים את עיניהם ומעוררים אותם, הם טעמו נהפך לטחון, נידון, מבושל וכו', לציווי בפרשת בשלח "שפֹּת קָדֹשׁ לְיַהוָה מִקָּרַן אֶת אֲשֶׁר תֹּאפִי אָפוֹ" שנשמע בישראל ואפייה ממש עד כדי חילול שבת:

א. אכן לא היו צריכים לבשל ולאפות את המן אך אם רצו היה זה אפשרי, על כן באה התורה להזהיר שלא יעשו כן בשבת.
ב. אמנם טעמו של המן היה משתנה ברצונם לכל מיני טעמים וצורות עשייה בכח המחשבה, אבל המרקם והמראה לא היה משתנה כי אם באפייה ובישול ממש.
ג. דווקא בימי החול היה טעמו של המן משתנה במחשבה, אך לקראת שבת הוצרכו לבישול ולאפייה כדי לקיים "החינוך את אשר יביאו" ויכולו להכין לכבוד שבת כראוי וכיאה. (חכמת שלמה לגר"ש קלוגר, בפרשת בשלח).
ד. הלוא במחשבה היה המן משתנה בטעמו ממש ואם כן בשבת תהא מחשבה זו אסורה משום מתקן, (פני דוד לחיד"א).
ה. מה שהיה משתנה טעם המן במחשבה בלבד הוא דווקא לצדיקים, הבינונים היו צריכים לדרך במדומה ואילו הרשעים היו צריכים אף לטחון, (ענין יומא עה. חוקוני ועוד מפרשים).
ו. שהיו מקטני אמנה שהטריחו עצמם להתיק את מוונם כמו בלחם מן הארץ. (דעת זקנים).
ז. הציווי בפרשת בשלח נאמר בשבת הראשונה לדרת המן ולא ידעו להבחין בפלא של טעם המן. (נחלת יעקב).
ט. עם ישראל אכלו במדבר עוד מאכלים מלבד המן, כגון בשר בהמות שהקריבו במשכן לשלמים, וכן איתה במדרש שהמים שנבעו מבארה של מרים היתה מעמיחה להם פירות וירקות, ועל כן זה נאמר "את אשר תאפו" וכו'.
י. הציווי של את אשר תאפו נאמר לחרות ולא דווקא על המן.
יא. בזה"ק כתוב שטו העם ולקטו לשון שוטים שטרחו למונותיהם בלא צורך.
יב. הפסוק בפרשת בשלח אינו דווקא למן ולמדנו משם עירובי תבשילים.
יג. לכבוד שבת היו רוצים להכין ולאפות בצורת חלה.
יד. כאן קודם מתן תורה וכאן לאחר מתן תורה. (להבות אש, הרב דרוק)
חידה בפרשה:
שאלה: היכן מוזכר בפרשה, בחומש ו/א ברש"י שמצורע נחשב כמו מת?
תשובה: א. ח, ו, ברש"י: "המצורע קרוי מת ולכן היו זקוקים הלוים לתגלחת.
ב. יב, יב ברש"י: אל נא תהי כמות, שהמצורע חשוב כמות.

בבב יום יהיו בעיניך כחדשים

דברות קודש מופלאים מרבותינו מאורי הדורות נב"מ זיע"א

על התועלת הרוחנית לנשמת אדם מלימוד קדוש ונשגב זה בקביעות דבר יום ביומו שהוא סגולה בדוקה לאמונה ויראת שמים, לקרבת אלוקים ומידות טובות ועוד

"יש בידינו קבלה מהמגיד, שקיבל מאליהו הנביא זכור לטוב, שאפילו עם הארץ הקורא בכל יום פרשת אותו השבוע, יזכה להגות בה בגן עדן"

(רבי ליבער הגדול מבאריטשוב זיע"א)

"אמר לי ת"ח אחד שליט"א ממשפחתו של מרן ה"חזון איש" זצוק"ל שמרן זיע"א אמר, שיש ללמוד כל יום חומש עם פירוש רש"י, שזה מסוגל לאמונה"

(ארחות רבנו - קהילות יעקב)

"קיבל על עצמו בזה הלשון: 'מדי יום ביומו שנים מקרא ואחד תרגום ופירוש רש"י ז"ל'. וכן נמצא כתוב בין הקבלות דשות תשל"ה: 'שנים מקרא ואחד תרגום עם פירוש רש"י ז"ל פרשה בכל יום'"

(לקט רשימות ממרן המשיח דליקוד רנ"ב ואכטפריגל זצ"ל)

"מי שלומד בכל יום פרשה חומש ורש"י, מובטח שינצל באותו יום מעבירה חמורה לעשות"

(מרן אדמו"ר מהרי"ד זיע"א מבעלזא זיע"א)

הצטרף גם אלה לרבבות אלפי הלומדים והמבכנים מדי יום

ותתחיל להרגיש טעם מופלא ואור חדש בעבודת השם!

מדור חידושי תורה מופיע במערכת מדי יום שלישי - ניתן להשיב על החידות עד יום ראשון בשעה 24:00
ב'מדרים פוליס' או בקו 'קול התורה' 02-5002018

היות ומתקבלות המוני תשובות במערכת, מחמת קוצר הריעה או עורכים ומפרסמים את המצויים בלבד
בין המשיבים נמנה מתקיימת הגרלה שבמדי חידת יום יום 200 ש"ח (חידה בפרשה - כרטיס פרך בסך 100 ש"ח)

בזכות התורה שמות הוויכוח

זוכים במבחן יומי ע"ס 350 ₪

הרב מיכאל פינקל - ירושלים, מיר

הבה"ח יוסף לייב קרומן - בני ברק, חכמת שלמה באבוב

הרב פנחס אהרן סברסקי - בית שמש, בעלזא

הבה"ח מנחם מנדל סאטם - מודיעין עילית, זוועהיל תורת שלמה

הרב דוד מזרחי - ירושלים, תפארת אליהו

יניק וחכים יוסף שלמה גרינוולד - ביתר עילית, אוהלי מנחם

יניק וחכים שמואל יעקב בקר - בית שמש, תלמוד תורה רמות

זוכים במבחן שבועי ע"ס 500 ₪

הבה"ח איתן יעיש - ירושלים, כסא רחמים

הבה"ח אברהם מאיר אירבך - ירושלים, בית מתתיהו

זוכים בהגרלת בונוס ע"ס 600 ₪

הרב יצחק בנימין - ביתר עילית, וישכם אברהם

זוכים במדור חידושי תורה

הבה"ח יהודה בנימין סיטון - בני ברק, דרכי איש יד בנימין - 200 כרטיספר

הרב יהונתן בן הרוש - בית שמש, יערות דש - 100 כרטיספר

להבלת הגיליון השבועי

בטוא"ל: gts025002018@gmail.com

לקבלת הניוזלטר היומי ts025002018@gmail.com

הו 'הול' התורה

רישום | מבכנים | שיעורים | אזור אישי | חידושי תורה | ועוד

02.500.2018

הצטרפו בעת

לרבבות אלפי לומדי ונבחני תורה שבכתב ורכשו לעצמכם קנין נצחי לחיי תורה מתן שכרה בצדה - הגרלות ענק מדי יום ומדי שבוע

הבררת המערכת והוספה בנוגע ל "קלבונו לפרוטרות"

מדור 'זאת התורה' - פרשת במדבר (גליון כ"ב)

היות ונשלחו למערכת תגובות ופניות רבות מהלומדים שביקשו תוספת הסבר והבהרה, העירו והאירו אודות המושג 'קלבונו לפרוטרות' שהובא בדברי רש"י בפרשת בחוקותי, נבחר ונביא כאן שני הסברים שכתבו על כך המפרשים:

הגואל ופודה 'שדה אחוזה' מרשות ההקדש, עליו לשלם עבור כל שנה סך של שקל ועוד מטבע קטן הנקרא 'פונדיון'. למרות זאת, הגואל את השדה בתחילת מחזור היובל, עליו לשלם 50 שקלים עבור 49 השנים שנותרו עד היובל.

על פניו נראה לכאורה שהחשבון אינו מתאים, שהרי ככל הידוע לנו הרי שקל אחד שווה רק 48 פונדיונים בלבד, כך שכאשר אחנו משלמים 50 שקלים עבור 49 שנים, תחילה נוריד מתוך אותם 50 שקלים 49 שקלים שלמים המיועדים כתשלום עבור 49 שנים, שקל אחד לכל שנה, ואילו השקל האחרון החמישי במספר, ממנו אנו אמורים לשלם את תוספת 49 הפונדיונים עבור 49 השנים, פונדיון אחד לכל שנה ושנה, זאת בזמן שהשקל שווה רק 48 פונדיונים בלבד.

על כך כתב רש"י: "ואמרו רבותינו שאותו פונדיון קלבונו לפרוטרות". ובביאור דבריו נאמרו במפרשי רש"י שני מהלכים:

מהלך א' (אותו באנו בגיליון תורה שבכתב):

על אף ששקל שווה 48 פונדיונים, אבל באמת הוא שווה 49, כי בפועל מי שבא לקנות שקל אצל שולחני הוא משלם לו 49 פונדיונים, יען כי עליו להוסיף עוד פונדיון אחד כ'קלבונו' (כינוי למטבע קטן) לפרוטרות, כלומר כשכר לשולחני על הפריטה. [כך גם להיפך כשאדם פורט שקל אצל השולחני לפרוטות, הרי השולחני מעניק רק 48 פונדיונים תמורת שקל אחד, כי הוא לוקח לעצמו פונדיון אחד כ'קלבונו לפרוטרות']. ומאחר וסלע שווה בפועל 49 פונדיונים, שוב אפשר לשלם 50 שקלים עבור 49 שנים והם מכסים את מלוא התשלום. [הסבר זה שנכתב כאן בביאור דברי רש"י מבוסס על דברי רש"י בדפוס ראשון ובדפוס אלקבץ, ובעוד דפוסים, וכפי שמפורש גם בדברי הרמב"ם (ערכין ד, ג), וכן פירשו את דברי רש"י בכמה מפרשים קדמונים, כמוכא בספר 'זירא יעקב', וכן ביאר בחומש 'שימה בפיהם' ועוד].

מהלך ב' (אותו ציינו רבים מהמעירים החשובים):

אכן שקל שווה רק 48 פונדיונים בלבד, ובכל זאת הפודה בבת אחת 49 שנים די לו שישלם 50 שקלים, על אף שאין בו לכסות פונדיון לכל שנה, ודי בכך שיש קצת פחות מפונדיון לכל שנה, וזה המחיר האמיתי שצריך לשלם. רק הפודה כל שנה לעצמה צריך להוסיף ולשלם פונדיון שלם לכל שנה, כך שהוא משלם תוספת קטנה עבור כל שנה, ותוספת קטנה זו היא הנקראת 'קלבונו', והסיבה שהוא נותן זאת, לפי שכאשר אדם משלם לכל שנה לעצמה, הוא משלם להקדש במטבעות קטנות ובפרוטות (פרוטות) וסביר מאד שנאבד מהם קצת, וכדי להשלים להקדש את הפער של האבידה יש לשלם קצת תוספת של קלבונו. אבל כשפודה את כל 49 השנים בבת אחת ואינו משלם בפרוטות לא נאבד ממנו ואין צורך להשלים. [הסבר זה בדברי רש"י מופיע בפירושו 'לקט ביאור' על רש"י ועוד מפרשי רש"י, והוא מבוסס על רש"י במסכת בכורות נ ע"א, ורש"י במסכת ביצה לט ע"ב, וראה תוספות בכורות נ ע"ב בראש העמוד].

ותן לחכם ויחכם עוד, בברכה, המערכת

תגובה למדור 'דעת תורה' - פרשת במדבר (גליון כ"ב) בנושא - "הפולמוס על שיטת הפלפול בשיבוט"

בהקשר לפולמוס אודות שיטת הפלפול, רצוני לצטט כאן את המובא בשם הרה"ק רבי יהושע מבעלזא ז"ע שאמר לנכדו הרה"ק רבי אהרן מבעלזא ז"ע, שירגיל עצמו ללמוד גם בדרך הפלפול, אף כי אין זה לימוד בדרך הישר והפשוט, ונימק את טעמו באמרו כי אם לפעמים רואים דברים לא טובים אשר נעשה על ידי אחד מבני ישראל וקשה מאד לדון אותו לכך וכות, אבל על ידי דרך הפלפול יוכלו גם זאת לפרשו לכך זכות...

נפתלי. ה. ש. אשדור

תגובה למדור 'שבת של תורה' - פרשת נשא (גליון כ"ג) בנושא - "מסר האחדות בנדרת העגלות"

ממש אותו רעיון שהבאתם בשם החתם סופר כותב הספרונו וזו לשונו: עגלה על שני הנשיאים, לאות אחוזה ביניהם אשר בה יהיו ראויים שתשרה שכונה ביניהם כאמרו (דברים לג ה) ויהי בישורון מלך בהתאסף ראשי עם וכו'.

הרב ישראל חיים בלומנטל, ירושלים

תגובות למדור 'דעת תורה' - פרשת נשא (גליון כ"ג) בנושא - "מדוע בחו"ל ובגליל, יש שלא נשיאים כפיים כל יום?"

יש עוד טעם ומקור, שלכאורה הוא הטעם הקדום ביותר, רעק"א בסימן קכ"ח מביא בשם השטמ"ק שהטעם לנמענים לישא כפיים כי שפוסקים כדעת רב יהודה שכהן אסור לישא כפיו אם היה בבית שיש שם מי שטמא טומאה חמורה, ואם נשא תפלתו תעובה וזרעו יכלה מן הארץ, ולכן היו שנמענו מלישא כפיים לגמרי. ולכן אלו שנוהגים שלא לישא כפיים בגליל באותם מקומות שיש מנהג קדום כזה, צריכים להמשיך ולהיזהר במנהג זה בלי רפיון.

גם שמעתי שבאמת בכל ארץ ישראל היה מנהג שלא לישא כפיים, שהרי כל הטעמים שכתבו הראשונים שלא לישא כפיים בכל יום, שייכים בארץ ישראל כמו בחוץ לארץ, אלא שכאן בארץ ישראל נהגו לישא כפיים לפי שהבית יוסף שיבא את המנהג לישא כפיים בכל יום, ולכן הנהיגו כן תלמידי הגר"א בירושלים.

שמעון שפירא, יצחק הכהן ר. - צפת, גבריאל ל. - רכסים

ברצוני להוסיף על מה שכתבם בגליון כ"ג פרשת נשא אודות הפולמוס על נשיאת כפים בכל יום בא"י ובחו"ל ובגלילות א"י. בשו"ת אוהל יעקב שאלה ע"ח למהר"י ששפורט כותב שנשאל מהשיבה הגדולה דק"ק אמשטרדם ומחכמי ורבי הישיבה הכללית בוינצאה דבעת התפשטות כת הש"ץ הארורה ימ"ש הנהיגו בקהילתם לשאת כפים בכל יום מה שלא נהגו מקודם, כמנהג ש"ץ מ"ש, מכוונה טובה לדקדק במצוות שיוכז לראות בטוב מלכם ומשיחם, ונתנה לאחר שנפקחו עיניהם ברעת כת הש"ץ שאלתם בנפשם האם לחזור למנהגם הראשון או מכיון שהנהגו כך אל להם לפסוק לשאת כפים, והקדוש הנ"ל האריך מאוד בזה ומסקנת דבריו הוא דאסור לנהוג כך כיון שהנהג ע"י אדם רשע ועולה שמוכים אותו במה שעושים מנהג טוב שהוא הנהיג ועי"ש באריכות.

בברכת התורה א.ש

אבקש להגיב הערה קצרה אודות הנכתב בעניין נשיאת כפיים בגליל, שכתבתם בשם כמה ספרים שתלמידי הבעש"ט תיקנו שלא ישא כפיים בכל יום, אולם יש לצייין שאין זה דבר ברור ומוסכם לכל הדעות, וראו בקונטרס 'כב תברכו' (חיפה תש"פ) במאמרו של הרה"ג ר' חיים מאיר גרינבוים שליט"א, דומ"ץ קהילת ויוניץ בחיפה, שכתב שאין שום מקור לכך שתלמידי הבעש"ט הק' יסדו מנהג זה בצפת, והביא על כך כמה תמיהות ופקפקים. עיי"ש, והסכימו על קונטרס זה כמה מגדולי ההוראה בדורנו שליט"א בנוגע לפולמוס שהתעורר בשנים האחרונות על דבר מה שחלק מהקהילות בחיפה התחילו לשאת כפיים בכל יום, וכתבו שאפשר לשנות ולהתחיל לישא כפיים בכל יום, ונחלקו בזה המנהגים כיום בקרב הקהילות בחיפה, ולא באתי אלא להעיר בעלמא, ותנו לחכמים ויחכמו.

בכבוד רב, שרגא ל. חיפה

בעניין מה שכתבתם במדור 'דעת תורה' גליון פרשת נשא אודות המנהגים לגבי נשיאת כפיים בחו"ל וכן בערי הגליל,

אכן הדברים חשובים ומרתקים, אולם על מה שכתבתם בעניין שבקבר הרשב"י במירון המנהג לישא כפיים, פלא הוא שציינתם לזה ולא נכתב גם שעצם הכניסה לכהנים לציון אינו דבר פשוט, ויש בכך פולמוס גדול אם מותר לכהנים להיכנס לשם, ודעת רוב פוסקי הדור שאסור לכהנים להיכנס לשם, אם כי יש פוסקים המתירים על סמך קבלה ומסורת שיש בידם שבנין הציון נבנה באופן החוצץ בפני הטומאה, ויש שכתבו שכיום השתנו הדברים ואסור לכהנים להיכנס שם, והדברים ארוכים, וכל אחד ינהג בזה כפי הוראת רבותיו, ועכ"פ היה מן החשוב לצייין גם את העניין הזה שלא להשתמע כאילו הדבר פשוט לכל הדעות שמותר לכהן להיכנס לציון (מלבד במרפסת הכהנים המיוחדת להם ששם יכולים לישא כפיים).

באתי על החתום המשתעשע רבות בעסק

'תורה שבכתב' שנתרבה בעולם ע"י כל פועלכם הגדול

משה הכהן קופשיץ מודיעין עילית

תגובה למדור 'חידושי תורה' מפרשת נשא (גליון כ"ג) בנושא - "היכן ציונו לברך ברכת טהנים בארצה?"

שמעתי ממרן ראש הישיבה הגאון הגדול חכם שלום הכהן זצ"ל שהמקור לזה הוא בזהר הקדוש, והוא סיפר סיפור שקרה פעם אחת עימו שלא היה מוכן לעלות ולברך עד שהרגיש שהוא יכול לברך באבהו.

משה בנגי, בית שמש

תגובה למדור 'תורה ברורה' - פרשת נשא (גליון כ"ג) בנושא - "דיני הנדון"

אבקש לנצל במה זה לעורר את הציבור בחקירה, האם מותר לנדון לגלח בימי נדירותו את שערות הוקן? ההתייחסות היחידה שמצאתי הוא שו"ת הרשב"א ח"א סי' תו, שכותב שמסתבר שמותר, כי לשון האיסור בתורה הוא "שער ראשו", ואשמה לקבל עוד ידיעות בעניין זה.

בברכה דוד שמואלי מודיעין עילית

תגובות למדור 'דעת תורה' - פרשת בהעלותך (גליון כ"ד) בנושא - "התנין והפכים בפרשת בהעלותך"

בקשר לפולמוס שהובא במדור בפרשת בהעלותך על האות נ' והפוכה לפני פרשת ויהי בנסוע, אציין לדבר נפלא שהביא בשו"ת מרש"ל (סי' עג) בשם רבנו בחיי, שיש רמז באות נ' דווקא, שהיא בגימטריא חמישים, ללמדך שפרשה זו נמצאת בסוף חמישים פרשיות [אין הכוונה למה שאנו קוראים בימינו פרשיות, אלא למה שיש בספר תורה פרשיות פתוחות וסגורות], אם תמנה מן ויהי בנסוע הארון עד נוסע אוהל מועד בפרשת במדבר סיני תמצא חמישים פרשיות.

בתודה על המדור הנפלא. עזרא קינן. ראשון לציון

לגבי מה שכתבתם שבגמ' שבת לא פי' רש"י שהכוונה דווקא לאות נ', רציתי לציין שהרשב"א (שבת קג.) הביא בשם רבינו האי גאון שהכוונה לעשות 'נונין הפוכים'. בזה"ק (בהעלותך, קנה). האריך בסודות של נו"ן הפוך בפרשת 'זיהי בנסוע' שהוא מרמז על חיבתן של ישראל לפני הקב"ה, שחזרו פניו לישראל אף כשאין ראויין לזה.

גם יצויין שבספר משנת אברהם (סי' נד סק"א) מעיד שנמצא ברשותו תשובה של הרה"ק רבי שבת מראשקוב ז"ע תלמיד הבעש"ט ז"ע שהאריך להוכיח שיש לכתוב הנונין לפני ואחרי הפרשה כדעת הנודע ביהודה, ורבי שבת העתיק מכתב קודש שכתבו הרה"ק ר' גרשון מקיטוב ז"ע להרה"ק רבי צבי סופר זצ"ל שהיה סופרו של גיסו רבינו שבת שט"ט, והעיד שבדק ספרי תורה הישנים בארץ ישראל שכתבו מהר"א אולאי החסד לאברהם זצ"ל, ורבי יצחק אבוהב זצ"ל, וראה שנכתב שם הנונין לפני ואחרי הפרשה, (ויש לצייין שהספר תורה שכתב רבי יצחק אבוהב שעליו סמך ר' גרשון מקיטוב ז"ע עדיין נמצא כהיום הזה בעיה"ק צפת בביה"כ אבוהב שם). לגבי מה שכתבתם שיש שנהגו להפוך ראש הנו"ן לצד מטה, העטרת צבי מזדיטשוב ז"ע הזהיר שחלילה לעשות כן, כיון שאות נו"ן רומז על השכינה הק', ואין זה כבוד של מעלה להפוך ראש הנו"ן למטה.

י.ב. ירושלים